

Skatteutskottets betänkande

1982/83:34

om beskattningen av ideella föreningar m. m.

Ärendet

I detta betänkande behandlas fem motioner om deklarations- och skattskyldighet m. m. för ideella föreningar.

Motionerna

1982/83:285 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar anta följande förslag till

1. Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 48 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse:

Nuvarande lydelse

1 m o m . Ideell förening, som är hänförlig under 53 § 1 mom. e), äger att från den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt grundavdrag med 2 000 kronor.

Motionärernas förslag

48 §

1 m o m . Ideell förening, som är hänförlig under 53 § 1 mom. e), äger att från den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt grundavdrag med 6 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering.

2. Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse:

Nuvarande lydelse

Förening, som är hänförlig under 53 § 1 mom. första stycket c) kommunalskattelagen, äger att från den taxerade inkomsten åtnjuta statligt grundavdrag med 2 000 kronor.

Motionärernas förslag

8 §

Förening, som är hänförlig under 53 § 1 mom. första stycket e) kommunalskattelagen, äger att från den taxerade inkomsten åtnjuta statligt grundavdrag med 6 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering.

3. Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs att 22 § 1 mom. i 33 § och 120 § taxeringslagen (1956:623) skall ha nedan angivna lydelse:

Nuvarande lydelse

22 §

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom. skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklaration (självdeklaration), nämligen;

1) aktiebolag, ekonomisk förening och aktiefond ävensom sådan stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen,

2) annan juridisk person, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

3) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 6 000 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art som anges i 3 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 400 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § mom. b) nämnda lag 25 000 kronor, samt

5) fysisk eller juridisk person, för vilken garantibelopp för fastighet

Motionärernas förslag

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom. skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklaration (självdeklaration) nämligen;

1) aktiebolag, ekonomisk förening och aktiefond ävensom sådan stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen,

2) förening, som är hänförlig under 53 § 1 mom. första stycket e) eller 1 mom. andra stycket kommunalskattelagen (1928:370) eller 7 § andra stycket lagen om statlig inkomstskatt (1977:576) om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 6 000 kronor,

3) annan juridisk person, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 6 000 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

5) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som

Nuvarande lydelse

skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklarationsskyldighet enligt punkterna 2)–4) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunal-skattelagen, lagen om statlig inkomstskatt eller lagen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och levtt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas och boets sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 3) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, delegationens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses ha varit svenska medborgare och har bott hos honom. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande macts härvarande beskickning eller

Motionärernas förslag

angives i 3 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 400 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda lag 25 000 kronor, samt

6) fysisk eller juridisk person, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklarationsskyldighet enligt punkterna 2–5) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunal-skattelagen, lagen om statlig inkomstskatt eller lagen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och levtt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas och boets sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 4) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, delegationens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses ha varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make samt barn under 18 år, om de har varit svenska medborgare och har bott hos

Nuvarande lydelse

lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare, om de har bott hos honom och icke har varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 3) är stadgat icke ha varit här i riket bosatta.

I fråga om deklarationsskyldighet för oskift dödsbo eller skattskyldig, som avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som skulle ha gällt för den avlidne.

33 §

Är stiftelse eller förening helt eller delvis frikallad från skattskyldighet, skall i fall som nedan angivas särskild uppgift avlämnas rörande inkomst och förmögenhet, som icke i självdeklaration uppgivits till beskattning.

Uppgiftsskyldighet, som i första stycket sägs, åligger

1) pensionsstiftelse som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

2) pensionsstiftelse som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. med ändamål utslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall,

3) stiftelse som har till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar,

4) stiftelse som har till huvudsakligt ändamål att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning,

Motionärernas förslag

honom. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare, om de har bott hos honom och icke har varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 4) är stadgat icke ha varit här i riket bosatta.

I fråga om deklarationsskyldighet för oskift dödsbo eller skattskyldig, som avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som skulle ha gällt för den avlidne.

Är stiftelse eller förening helt eller delvis frikallad från skattskyldighet, skall i fall som nedan angivas särskild uppgift avlämnas rörande inkomst och förmögenhet, som icke i självdeklaration uppgivits till beskattning.

Uppgiftsskyldighet, som i första stycket sägs, åligger

1) pensionsstiftelse som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

2) pensionsstiftelse som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. med ändamål utslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall,

3) stiftelse som har till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar,

4) stiftelse som har till huvudsakligt ändamål att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning.

Nuvarande lydelse

5) förening, som är hänförlig under 53 § 1 mom. första stycket e) kommunalskattelagen, ävensom 6) stiftelse och förening, som avses i 53 § 1 mom. andra stycket kommunalskattelagen eller 7 § andra stycket lagen om statlig inkomstskatt.

Uppgift avfattas å blankett enligt fastställt formulär. Blanketten eller bilaga till denna skall upptaga inkomster och utgifter under räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret, samt tillgångar och skulder vid nämnda räkenskapsårs början och slut, ävensom upplysning om de omständigheter, vilka anses böra föranleda frikallelse från skattskyldighet.

Uppgift avlämnas varje år senast den 31 mars i den ordning som anges i 35 § i fråga om självdeklaration, där icke skattechefen på därom gjord framställning medgivit befrielse för viss tid från nämnda skyldighet. Sådant medgivande får, när omständigheterna det föranleda, återkallas. Över beslut, som skattechefen meddelat enligt detta stycke, får talan icke föras.

Det åligger stiftelse eller förening, som i denna paragraf avses, att efter anmaning meddela de ytterligare upplysningar, som kunna erfordras för bedömandet av stiftelsens eller föreningens skattskyldighet.

Motionärernas förslag

Uppgift avfattas å blankett enligt fastställt formulär. Blanketten eller bilaga till denna skall upptaga inkomster och utgifter under räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret, samt tillgångar och skulder vid nämnda räkenskapsårs början och slut, ävensom upplysning om de omständigheter, vilka anses böra föranleda frikallelse från skattskyldighet.

Uppgift avlämnas varje år senast den 31 mars i den ordning som anges i 35 § i fråga om självdeklaration, där icke skattechefen på därom gjord framställning medgivit befrielse för viss tid från nämnda skyldighet. Sådant medgivande får, när omständigheterna det föranleda, återkallas. Över beslut, som skattechefen meddelat enligt detta stycke, får talan icke föras.

Det åligger stiftelse eller förening, som i denna paragraf avses, att efter anmaning meddela de ytterligare upplysningar, som kunna erfordras för bedömandet av stiftelsens eller föreningens skattskyldighet.

120 §

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att fullgöra skyldighet enligt 37 eller 38 § dömes till böter.

Till böter, högst femhundra kronor, dömes

1) den som ej fullgör skyldighet enligt 30 § 1 mom. eller 34 § 3 mom. att avlämna där avsedda handlingar eller uppgifter,

2) den som ej fullgör skyldighet att

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att fullgöra skyldighet enligt 37 eller 38 § dömes till böter.

Till böter, högst femhundra kronor, dömes

1) den som ej fullgör skyldighet enligt 30 § 1 mom. eller 34 § 3 mom. att avlämna där avsedda handlingar eller uppgifter,

2) den som ej fullgör vad honom

Nuvarande lydelse

utan anmaning avlämna uppgift, som avses i 33 §, rörande inkomst och förmögenhet, som icke i självdeklaration uppgivits till beskattning.

3) den som ej fullgör vad honom åligger på grund av förordnande, som i 40 § sägs,

4) den som ej fullgör i 42 § eller 42 a § 1 mom. föreskriven skyldighet att utan anmaning avlämna särskilda uppgifter från bostadsförening eller bostadsaktiebolag eller sådan juridisk person som förvaltar samfällighet,

5) den som ej fullgör i 43 § 1 mom., 2 mom. andra och tredje styckena samt 3 mom. föreskriven skyldighet att avlämna uppgifter om utdelningar och räntor, samt

6) den som ej fullgör skyldighet enligt 44 § att lämna uppgift till ledning vid beskattning utom riket.

I ringa fall dömes ej till ansvar enligt första och andra stycket. Ansvar enligt första eller andra stycket inträder ej, om gärningen är belagd med straff i skattebrottslagen.

Motionärernas förslag

åligger på grund av förordnande, som i 40 § sägs,

3) den som ej fullgör i 42 § eller 42 a § 1 mom. föreskriven skyldighet att utan anmaning avlämna särskilda uppgifter från bostadsförening eller bostadsaktiebolag eller sådan juridisk person som förvaltar samfällighet,

4) den som ej fullgör i 43 § 1 mom., 2 mom. andra och tredje styckena samt 3 mom. föreskriven skyldighet att avlämna uppgifter om utdelningar och räntor, samt

5) den som ej fullgör skyldighet enligt 44 § att lämna uppgift till ledning vid beskattning utom riket.

I ringa fall dömes ej till ansvar enligt första och andra stycket.

Ansvar enligt första eller andra stycket inträder ej, om gärningen är belagd med straff i skattebrottslagen.

1982/83:432 av Gunnar Biörck i Värmdö (m)

I motionen yrkas att riksdagen vidtar den ändringen i lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter att den reduktion av församlings-skatten som gäller för utanför svenska kyrkan stående fysiska personer även blir tillämplig på motsvarande juridiska personer, sådana som exempelvis katolska församlingar och ideella stiftelser av religiös natur.

1982/83:1721 av Hans Göran Franck m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar införa en lag om befrielse från arvsskatt för Amnesty Internationales svenska sektion och för Svenska Amnestyfonden.

1982/83:1726 av Lars Hedfors m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande bestämmelser för beskattning av ideella föreningar med syfte att förenkla skattereglerna och skapa förmånligare skattevillkor för ifrågavarande föreningar.

1982/83:1737 av Åke Selberg m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen begär utredning av förutsättningarna för att kunna befria ideella föreningar från beskattning av alla intäkter som går till föreningens verksamhet.

Gällande bestämmelser m. m.

Beskattningsprinciperna för ideella föreningar

De regler för beskattning av allmännyttiga ideella föreningar som gäller fr. o. m. 1979 års taxering innebär i korthet att föreningar med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga ändamål eller att främja andra kulturella ändamål befrias från beskattning för all inkomst utom vissa rörelse- och fastighetsinkomster. Rörelse- och fastigheters inkomster är också befriade från beskattning om inkomsten till huvudsaklig del härrör från verksamhet som har ett naturligt samband med föreningens allmännyttiga ändamål. Från beskattning har också frikallats inkomst av verksamhet som traditionellt brukar utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete. Här åsyftas bl. a. vissa hyresinkomster, inträdesavgifter m. m. och överskott på bingo och andra lotterier.

För att undvika beskattning av småbelopp är de allmännyttiga föreningarna – i motsats till andra föreningar – berättigade till ett grundavdrag på 2 000 kr. från skattepliktig inkomst av rörelse eller fastighet.

Utskottet behandlade förra våren (SkU 1981/82:71) vissa motionsyrkan- den rörande gränsdragningen mellan skattepliktiga och icke skattepliktiga inkomster av insamlingar av returpapper m. m. Utskottet anförde bl. a. följande:

Utskottet vill först understryka att bedömningen av frågan om en idrottsförenings inkomster av insamling av returpapper skall anses vara rörelseinkomster eller ej i första hand måste ske med utgångspunkt i verksamhetens omfattning. Sådana förhållanden som att föreningen använder inkomsterna för vällovtligt ändamål eller att insamling av returpapper är samhällsnyttig får man därvid bortse från. RSV har i sin information framhållit att en insamlingskampanj avseende returpapper betraktas som en sådan verksamhet som traditionellt använts för att finansiera ideella föreningar och därför av hävd inte beskattas. Om däremot en förening förbinder sig att samla in returpapper under en längre sammanhängande period mot ersättning kan verksamheten inte betraktas som en kampanj. Sådana inkomster torde därför bli skattepliktiga i sin helhet. Passerar verksamheten gränsen för redovisningsskyldighet till mervärdeskatt – 10 000 kronors omsättning per år – inträder också skyldighet att erlägga sådan skatt.

Enligt utskottets mening borde föreningarna inte ha några större svårigheter att med ledning av RSV:s information tolka skattebestämmelserna. Huvudsyftet med motionen synes emellertid inte vara att få skattereglerna klarlagda utan att utverka skattefrihet för all returpappersinsamling i ideella föreningars regi. Även om utskottet har förståelse för önskemålet att stödja ideell verksamhet, finner utskottet det dock mindre

lämpligt att låta sådant stöd få formen av avsteg från eljest vedertagna beskattningsprinciper. Det bör ju också erinras om att den statliga inkomstskatten på ideella föreningars beskattningsbara inkomst endast är 15 % och att den kommunala skatten är avdragsgill vid den statliga taxeringen samt att föreningarna åtnjuter ett flertal skatteförmåner som inte kommer vanliga rörelsedrivande verksamheter till del. Med hänsyn till de här redovisade omständigheterna är utskottet inte berett att förorda någon översyn av de ideella föreningarnas skatteförhållanden i syfte att avveckla beskattningen av föreningarnas insamlingsverksamhet. Enligt vad utskottet erfarit kommer emellertid RSV att i samband med en intern granskning av skattereglerna på detta område ta upp vissa frågor till närmare prövning. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 332.

Beträffande motsvarande problem på mervärdeskattens område anförde utskottet att en skattebefrielse kan leda till konkurrensnedvridningar och andra svåröverblickbara konsekvenser men förutsatte att mervärdeskattutredningen uppmärksammar frågan.

Deklarations- och uppgiftsskyldigheten

En allmännyttig ideell förening är skyldig att deklarera endast om den har haft skattepliktiga bruttointäkter på minst 100 kr. eller en skattepliktig förmögenhet på 15 000 kr. (22 § 1 mom. taxeringslagen 1956:623 – TL). Föreningen är å andra sidan skyldig att lämna en särskild uppgift om sina icke skattepliktiga inkomster och om de skäl som kan åberopas för skattefrihet (33 § TL). Skattechefen får efter ansökan befria föreningen från uppgiftsskyldigheten under viss tid, i allmänhet fem år.

När det gäller deklarationsskyldigheten anförde utskottet i sitt betänkande SkU 1981/82:40 att önskemålet om förenklingar för de ideella föreningarna var tillgodosett så långt som möjligt och avstyrkte en föreliggande motion i ämnet.

Församlingsskatten för juridiska personer

En fysisk person som inte tillhör svenska kyrkan har rätt till nedsättning av församlingsskatten med 70 % av den bestämda utdebiteringen. Att juridiska personer inte har rätt till motsvarande nedsättning innebär enligt vad som anfördes i en motion som utskottet behandlade vid förra riksmötet (SkU 1981/82:37) att bostadsrättshavare, som har trätt ur svenska kyrkan, indirekt genom sina avgifter till bostadsrättsföreningen trots allt måste bidra till att finansiera kyrkans religiösa verksamhet. Utskottet anförde att det av motionärerna kritiserade förhållandet var en naturlig följd av att juridiska personer erlägger full församlingsskatt. Vad som anförts i motionen utgjorde enligt utskottets uppfattning inte tillräckliga skäl för att i detta hänseende överväga ändringar enbart för att jämställa olika boendeformer. Eftersom de problem som ligger till grund för motionen enligt vad utskottet anförde skulle

tas upp i samband med ett ställningstagande till de framtida relationerna mellan staten och svenska kyrkan, fann utskottet att någon åtgärd med anledning av motionen inte var påkallad.

Arvsbeskattningen av ideella föreningar

De s. k. allmännyttiga ideella föreningarna är befriade från gåvoskatt men är i regel skyldiga att erlagga arvsskatt. Från såväl arvsskatt som gåvoskatt befrias endast vissa kvalificerat allmännyttiga organisationer av speciell karaktär (3 § lagen 1941:416 om arvsskatt och gåvoskatt). Arvsskatten för de allmännyttiga föreningarna beräknas enligt gynnsammare regler än för andra juridiska personer (skatteklass III) och skatten är maximerad till 30 %. Till den kategori som är befriad från gåvoskatt men inte från arvsskatt hör bl. a. kommunerna samt stiftelser och sammanslutningar med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, idrottsliga eller därmed jämförliga kulturella eller allmännyttiga ändamål.

I samband med att skattefriheten för svenska kyrkans centrala organ år 1980 utsträcktes till att omfatta samtliga trossamfund som avses i 4 § religionsfrihetslagen (1951:680) – prop. 1979/80:77, SkU 1979/80:23 – anförde departementschefen att man borde avvakta reslutatet av stiftelseutredningens arbete och erfarenheterna av de nya reglerna för inkomst- och förmögenhetsbeskattningen av ideella föreningar innan man överväger att utvidga arvsskattefriheten till andra ändamål än de religiösa. Utskottet delade regeringens uppfattning i denna fråga.

Utskottet

Som framgår av den tidigare redogörelsen är de allmännyttiga ideella föreningarna i väsentlig utsträckning befriade från inkomstskatt. De beskattas endast för inkomst av rörelse och inkomst av annan fastighet och då endast under förutsättning att inkomsten i fråga inte huvudsakligen har naturlig anknytning till föreningens ideella verksamhet eller till en traditionell finansieringskälla för ideellt arbete. Inkomster av kommersiellt bedriven verksamhet skall däremot i princip beskattas i vanlig ordning. De allmännyttiga föreningarna är dock – i motsats till andra föreningar – i så fall berättigade till ett grundavdrag på 2 000 kr.

I motionerna 1726 av Lars Hedfors m. fl. (s) och 1737 av Åke Selberg m. fl. (s) tar motionärerna upp vissa problem som har samband med gränsdragningen mellan skattepliktig inkomst av rörelse och icke skattepliktig inkomst av annan verksamhet, såsom insamlingskampanjer och tillställningar av olika slag. De begär en översyn i syfte att skapa större klarhet i reglerna och att förbättra skattevillkoren för ideellt arbete.

Av riksskatteverkets information om de aktuella reglerna framgår att anordnande av bingo och andra lotterier, fester, danstillställningar, basarer,

loppmarknader, försäljnings- och insamlingskampanjer, servering eller försäljning i anslutning till den ideella verksamheten samt vissa reklamintäkter och liknande normalt undantas från beskattning. Som utskottet konstaterade vid sin behandling av motsvarande frågor förra året kan där emot en verksamhet som pågår mot ersättning under en längre sammanhängande period inte betraktas som en kampanj e. d., och inkomsten kan då beskattas i sin helhet. Enligt utskottets mening torde riksskatteverkets information i allmänhet ge god vägledning för föreningarna, och utskottet är inte berett att frånträda uppfattningen att föreningar som driver en vanlig inkomstgivande näring i stort sett skall beskattas härför enligt vedertagna principer. Utskottet vill emellertid inte förneka att reglerna i vissa fall är svåra att bedöma och att de kan leda till problem både för föreningarna och för de tillämpande myndigheterna. Hithörande frågor uppmärksammas f. n. inom riksskatteverket och mervärdeskatteutredningen. En mer allmän översyn av reglerna bör enligt utskottets uppfattning anstå till dess att stiftelseutredningens (Ju 1975:01) arbete har redovisats och förutsättningar föreligger för en gemensam bedömning av de ideella organisationernas beskattning.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1726 och 1737.

Stig Josefson m. fl. (c) yrkar i motion 285 att grundavdraget för de allmännyttiga föreningarna höjs från 2 000 till 6 000 kr. och att föreningarna frikallas från deklarations- och uppgiftsskyldighet om deras skattepliktiga bruttointäkter inte uppgått till 6 000 kr. Motionärerna anför att endast ett begränsat antal av de ideella föreningarna torde känna till bestämmelserna och drar en parallell med att deklarationsskyldigheten för fysiska personer i allmänhet inträder först när inkomsten uppgått till 6 000 kr.

Reglerna om grundavdrag med 2 000 kr. för de allmännyttiga föreningarna har tillkommit i förenklingssyfte så att småbelopp skall undantas från beskattning.

Med anledning av vad som anförts i motionen vill utskottet framhålla att deklarationsskyldigheten för fysiska personer utformats strikt efter de regler som gäller för deras beskattning. En fysisk person betalar i princip inte någon skatt om inkomsten inte överstiger 6 000 kr., och någon deklaration behöver inte heller lämnas i sådana fall. Juridiska personer däremot skall i allmänhet beskattas redan om inkomsten uppgår till 100 kr. De ideella föreningarna är visserligen i allmänhet berättigade till grundavdrag med 2 000 kr. men endast under förutsättning att de har en allmännyttig karaktär. För att kunna bedöma denna fråga måste beskattningsmyndigheterna ha tillgång till vissa uppgifter från föreningarna, och detta är bakgrunden till de bestämmelser om uppgiftsskyldighet som återfinns i 33 § taxeringslagen. En förening som har allmännyttig karaktär och som har lämnat den föreskrivna uppgiften kan normalt påräkna befrielse från att lämna förnyade uppgifter under en tid av fem år.

Utskottet är inte berett att nu förorda en höjning av grundavdraget eller en

ändring av reglerna om deklarations- och uppgiftsskyldigheten men har inte något att erinra mot att frågorna provas på nytt vid en kommande översyn av reglerna.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 285.

Gunnar Biörck i Värmdö (m) kritiserar i motion 432 att kyrkliga församlingar och stiftelser som inte tillhör svenska kyrkan saknar möjlighet att i likhet med fysiska personer som inte tillhör svenska kyrkan få nedsättning av församlingsskatten. Att de alltså skall betala full församlings-skatt är enligt motionärens uppfattning inte rimligt, och han yrkar därför att bestämmelserna ändras.

Utskottet instämmer i uppfattningen att beskattningsrätten för svenska kyrkans församlingar i vissa fall får effekter som kan kritiseras. Detta förhållande uppmärksammades av utskottet senast förra året med anledning av en motion om beskattningen av bostadsrättsföreningar och har – som utskottet då framhöll – samband med frågan om de framtida relationerna mellan staten och svenska kyrkan. Samtidigt bör framhållas att skatteunderlaget från juridiska personer för församlingarnas del redan har reducerats till 80 % (prop. 1980/81:116, FiU 1980/81:31) och att ett utredningsarbete nu skall påbörjas i syfte att undersöka möjligheterna att helt slopa den kommunala beskattningen av juridiska personer (prop. 1982/83:90). I avvaktan på resultatet av detta utredningsarbete avstyrker utskottet motion 432.

I motion 1721 av Hans Göran Franck m. fl. (s) yrkas att Amnesty Internationales svenska sektion och Svenska Amnestyfonden befrias från arvsskatt. Som stöd härför åberopas att dessa organisationer har en allmännyttig ändamålsinriktning av utomordentligt kvalificerad karaktär och att de är i hög grad beroende av frivilliga ekonomiska bidrag.

Som motionärerna konstaterar är de aktuella organisationerna i likhet med andra allmänt allmännyttiga organisationer befriade från gåvoskatt men inte från arvsskatt. Utskottet vill inte bestrida att dessa organisationer driver en från allmän synpunkt så önskvärd verksamhet att en befrielse även från arvsskatten kan anses motiverad. Som framgår av utskottets behandling av likartade frågor tidigare år råder det i själva verket bred enighet om att detta gäller i fråga om flertalet av de organisationer som är befriade från gåvoskatt. Enligt utskottets uppfattning rymmer frågan emellertid gränsdragningsproblemet av tämligen komplicerad natur, och det slutliga ställningstagandet bör – som utskottet anför vid sin tidigare behandling av likartade frågor – anstå i avvaktan på resultatet av stiftelseutredningens arbete, som väntas föreligga omkring nästa årsskifte, och på erfarenheterna av inkomstskattereglerna för de ideella föreningarna. Utskottet vidhåller denna ståndpunkt och finner inte tillräckliga skäl för att förorda särskilda lösningar för Amnesty.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår

1. motionerna 1982/83:1726 och 1737,
2. motion 1982/83:285,
3. motion 1982/83:432,
4. motion 1982/83:1721.

Stockholm den 22 mars 1983

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Anita Johansson (s), Anna Lindh (s), Ewy Möller (m) och Erkki Tammenoksa (s).

Särskilt yttrande

Deklarations- och uppgiftsskyldigheten för ideella föreningar, m. m.

Stig Josefson (c) och Ingemar Hallenius (c) anför följande:

Som anförs i motion 285 framstår reglerna om deklara-tions- eller uppgiftsskyldighet för de ideella föreningarna som onödigt formella i den mycket vanliga situationen att det för föreningen står helt klart att den har ett allmännyttigt ändamål och inte skall betala någon skatt. Om föreningens inkomster dessutom understiger grundavdraget 2 000 kr. är det förståeligt om föreningen förbiser att den trots allt är skyldig att deklarerat eller att lämna sådana särskilda uppgifter som föreskrivs i dessa fall. Följden härav kan bli böter.

Enligt vår mening är det angeläget att man försöker utforma enklare och mer lättförståeliga regler för de ideella föreningarna och att man – särskilt när det gäller belopp som inte överstiger grundavdraget – undviker en uppgiftsskyldighet som ingen är betjänt av. Vi utgår från att denna fråga kommer att uppmärksammas i den översyn av reglerna som kan förväntas när stiftelseutredningens arbete har avslutats och att översynen även kommer att omfatta frågan om grundavdragets storlek. Med hänsyn härtill anser vi oss kunna avstå från att framställa något särskilt yrkande med anledning av motionen.